

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 31/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Petronelou Toporcer Závackou, LL.M., advokátkou, Námestie Ľudovíta Štúra 2, Bratislava, proti disciplinárnemu rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32D/10/2022-169 z 18. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd označeným disciplinárnym rozhodnutím najvyššieho správneho súdu. Navrhuje napadnuté rozhodnutie v rozsahu jeho výrokov II a III zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie a uplatňuje si právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého rozhodnutia vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľka bola ako disciplinárne obvinená napadnutým rozhodnutím uznaná (výrok II) vinnou, že 14. decembra 2020 spísala dve notárske zápisnice, ktorými osvedčila vyhlásenie účastníkov o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, napriek tomu, že spísanie notárskych zápisníc zjavne obchádza § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, pretože účastníci zjavne neboli oprávnenými držiteľmi, keďže svoju dobromyseľnosť odôvodnili len z titulu právneho nástupníctva, ďalej že 15. decembra 2020 spísala notársku zápisnicu, ktorou osvedčila vyhlásenie účastníka o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam,

napriek tomu, že spísanie notárskej zápisnice zjavne obchádza § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, pretože účastník zjavne nebol oprávneným držiteľom, keďže svoju dobromyseľnosť odvodil od bližšie nešpecifikovanej darovacej zmluvy z roku 1978 bez doloženia dôkazu o jej existencii, a rovnakého dňa spísala ďalšiu notársku zápisnicu, ktorou osvedčila vyhlásenie účastníčok o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, napriek tomu, že spísanie notárskej zápisnice zjavne obchádza § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, pretože účastníčky zjavne neboli oprávnenými držiteľkami, keďže svoju dobromyseľnosť odvodili z titulu bližšie nešpecifikovanej darovacej zmluvy z roku 1983 bez doloženia dôkazu o jej existencii, a teda disciplinárne obvinená sťažovateľka bola povinná odmietnuť spísanie notárskych zápisníc. Uvedeným konaním sťažovateľka porušila svoju povinnosť podľa § 36 ods. 1 Notárskeho poriadku, čím spáchala disciplinárne previnenie podľa § 91 ods. 1 Notárskeho poriadku, za čo sa jej uložilo úhrnné disciplinárne opatrenie peňažná pokuta v sume 1 400 eur podľa § 91 ods. 3 písm. b) v spojení s § 93 ods. 1 Notárskeho poriadku a § 42 ods. 1 Trestného zákona. Samostatným výrokom III jej bola uložená povinnosť nahradiť štátu trovy disciplinárneho konania v sume 120 eur.

4. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, ktorou namieta, že skutky, za ktoré bola disciplinárne odsúdená, nie sú disciplinárnym previnením a je v podstate trestaná za svoj legitímny právny názor na právnu vec vydržania, ktorý má svoju oporu aj v rozhodovacej činnosti všeobecného súdu. Zastáva názor, že z predložených dokumentov a zo skutkových okolností posudzovaných prípadov bolo zrejmé, že bolo potrebné zosúladiť skutkový a právny (evidenčný) stav. Za kľúčové pri posudzovaní dobromyseľnosti nadobúdateľov formou vydržania považovala skutočnosť, že zákon (§ 36 Notárskeho poriadku) zahrňuje požiadavku zjavnosti, že neboli splnené podmienky vydržania. Je toho názoru, že v konaní prezentovala relevantné okolnosti, ktoré vylučovali, že ide o prípady, keď účastníci zjavne boli nedobromyseľní, preto dospieva k záveru, že mohla a bola povinná spísať tieto notárske zápisnice o vydržaní, keďže nebola povinná ich spísanie odmietnuť. Jej postup, ktorým neodmietla spísanie notárskych zápisníc, tak nie je porušením jej povinností, obzvlášť nie závažným porušením povinností (keďže osvedčila vydržanie vlastníctva subjektom, u ktorých nebola vylúčená ich dobromyseľnosť), a nejde ani o vyhlásenie navrhovateľov spísania notárskej zápisnice, ktoré by bolo zjavným porušením zákona. V tejto súvislosti považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov v časti zjavnosti rozporu so zákonom a závažnosti porušenia jej povinností, čo kolидуje s jej označenými právami. Postup najvyššieho správneho súdu považuje za príliš formalistický a rigorózný, pretože svoj nesúhlas s právnym názorom sťažovateľky automaticky považoval za dôvod na disciplinárne potrestanie, hoci jej právny názor nebol svojvoľný a opieral sa o relevantné okolnosti tej-ktorej veci. Sťažovateľka tiež namieta prísnosť hodnotenia skutkov, ktoré neberie do úvahy materiálny korektív spravodlivosti (nedošlo k zásahu do práv tretích osôb, pozn.).

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ktoré vidí v príliš formalistickom a prísnom posúdení skutkov, ktoré považuje za legitímny odlišný právny názor, ako disciplinárneho previnenia. Zároveň

naplnenie jednotlivých znakov skutkovej podstaty disciplinárneho previnenia považuje za nedostatočne zdôvodnené.

6. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

7. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

8. Ústavný súd nie je súdom ďalšej inštancie a jeho úlohou nie je opätovne prehodnocovať argumentáciu sťažovateľky uplatnenú už v konaní pred všeobecným súdom, ak rozhodnutie netrpí vadou arbitrárnosti, ktorá nie je zlučiteľná s obsahom práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces. O uvedenú situáciu v tomto prípade však nejde. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia disciplinárneho súdu ústavný súd konštatuje, že jeho odôvodnenie je zrozumiteľné, logicky konzistentné a ústavne aprobovateľné. Nemožno disciplinárnemu súdu vyčítať, že v rámci svojej disciplinárnej právomoci vyhodnotil spísanie notárskych zápisníc bez splnenia zákonných podmienok na ich spísanie za závažné porušenie povinností notárky, a to s riadnym odôvodnením, že ide o verejnú listinu, ktorá má zásadné následky pre majetkové vzťahy.

9. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že nešlo o prípady, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako vyhlásenia, ktoré zjavne odporujú zákonu (pretože ide o veci, na ktoré možno mať legitímne rôzne právne názory, a teda jej názor na tieto prípady nemožno považovať za svojvoľný), sa žiada uviesť, že najvyšší správny súd poskytol dostatočnú argumentáciu o nesplnení podmienok vydržania, keď vo vzťahu k skutkom č. 2 až 5 konštatoval, že sťažovateľka v osvedčeniach uviedla skutočnosti, ktoré vylučovali záver o splnení podmienok oprávnenej držby, ktoré by mohli viesť k vydržaniu. Preto bola sťažovateľka povinná pri zachovaní odbornej starostlivosti odmietnuť spísanie týchto notárskych zápisníc (bod 66 napadnutého rozhodnutia). Konkrétne k skutku č. 2 (notárska zápisnica N 371/2020) najvyšší správny súd konštatoval, že účastník si musel byť vedomý, že predmetné nehnuteľnosti sú minimálne v podielovom spoluvlastníctve, keďže patrili do dedičstva po nebohej (právnej predchodkyni), preto je pochopiteľné, že v predmetnej notárskej zápisnici absentoval nadobúdaci titul, od ktorého by účastník odvodzoval začatie oprávnenej držby. K skutku č. 3 najvyšší správny súd konštatoval, že účastníčka odvodzovala svoju dobromyseľnosť z titulu právneho nástupníctva po svojom otcovi ako mimopozemkovoknižnom vlastníkovi nehnuteľnosti, ktorého jediným potomkom bola účastníčka, preto táto nehnuteľnosť mala byť predmetom dodatočného dedičského konania. K skutku č. 4 najvyšší správny súd konštatoval, že účastník nemohol byť dobromyseľný, že mu nehnuteľnosť patrí, keďže mal vedomosť o tom, že vo vzťahu k nemu prebieha vyvlastňovacie konanie, ktoré jeho stará matka v snahe predísť vyvlastneniu sa snažila vysporiadať jeho darovaním, avšak výmera daného pozemku bránila

platnosti darovania podľa vtedajších právnych predpisov. Navyše bolo preukázané, že predmetná nehnuteľnosť je parkoviskom a nie je súčasťou stavebného pozemku, a sťažovateľka ani nezisťovala, či účastník túto nehnuteľnosť reálne užíva. Vo vzťahu k skutku č. 5 konštatoval, že podmienky vydržania neboli splnené, keďže účastníčky odvodzovali svoju dobromyseľnosť od darovacej zmluvy, ktorá ale z dôvodu neplnoletosti účastníčky nebola registrovaná štátnym notárstvom, teda účastníčky nemohli byť presvedčené o tom, že im predmetné nehnuteľnosti vlastnícky patria. Navyše, účastníčky svoju dobromyseľnosť odvádzali od bližšie nešpecifikovanej darovacej zmluvy z roku 1983 bez doloženia dôkazu o jej existencii (pozri výrokovú časť napadnutého rozhodnutia, výrok II, bod 5, pozn.). V súvislosti s tzv. „reťazením vydržaní“ ako splnením požiadavky oprávnenosti držby u právneho predchodcu najvyšší správny súd uviedol, že ešte samo osebe nepredstavuje preukázanie oprávnenosti držby jeho právneho nástupcu a oprávnenosť držby každého z držiteľov je potrebné posudzovať osobitne, čo v posudzovaných osvedčeniach o vydržaní absentovalo.

10. Vychádzajúc z uvedených zistení a prezentovaných dôvodov, možno záver disciplinárneho súdu o disciplinárnych previneniach sťažovateľky v podobe nesplnenia povinnosti odmietnuť spísanie predmetných notárskych zápisníc považovať za riadne a presvedčivo zdôvodnený. Nie je úlohou ústavného súdu detailne skúmať splnenie podmienok vydržania, ktoré disciplinárny súd posúdil ako nesúladne s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a pre ktoré bola sťažovateľka podľa názoru disciplinárneho súdu povinná odmietnuť spísanie notárskej zápisnice. Ústavný súd nie je skutkovým súdom. Ústavný súd posudzuje len prípadnú neodôvodnenosť, arbitrárnosť a excesívnosť napadnutého rozhodnutia. O takýto prípad v posudzovanej veci nejde. V nadväznosti na uvedené nemožno ani uplatnenie disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu vo forme uloženia disciplinárneho opatrenia – pokuty v súhrne 1 400 eur za štyri disciplinárne previnenia sťažovateľky, keď notársky poriadok umožňuje za takéto previnenie jednotlivo uložiť peňažnú pokutu až do výšky 3 300 eur, prípadne aj závažnejšie druhy opatrení – považovať za neprimerané alebo nedôvodne a protiústavne zasahujúce do majetkových práv sťažovateľky.

11. Ústavný súd z uvedených úvah konštatuje, že medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho správneho súdu a obsahom označených základných práv sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť preto odmietol ako zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu